

ECO ilə möhkəmlənən strateji əməkdaşlıq

Ötən illər ərzində Azərbaycan ikitərəfli və çoxtərəfli formatlarda uğurlu əməkdaşlıq körpüləri quraraq beynəlxalq əlaqələr şəbəkəsini genişləndirib. Diplomatik təmsilçilik institutlarının artması ölkəmizin səsinin həm bölgədə, həm də global miqyasda daha aydın şəkildə eşidilməsinə şərait yaradıb. Mühüm geosiyasi məkanda yerləşən Azərbaycan 1991-ci il oktyabrın 18-də öz müstəqilliyini bərpa etdikdən dərhal sonra beynəlxalq və regional təşkilatlarla əməkdaşlığa böyük önəm verib. Həmin illərdə Azərbaycanın qoşulduğu ilk təşkilatlardan biri İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı (ECO / İƏT) olub.

radılması təklifi ilə çıxış edib. Bu təklif Azərbaycanın elmə və analitik düşüncəyə verdiyi önəmin, eləcə də təşkilat çərçivəsində əməkdaşlığı elmi əsaslarla inkişaf etdirmək istəyinin bariz nümunəsi idi. Üstündən bir neçə il keçməsinə baxmayaraq, bu ideya unudulmadı. 2006-cı ildə Bakıda keçirilmiş 9-cu Zirvə Görüşündə Prezident İlham Əliyev sözügedən təşəbbüsü bir daha gündəmə gətirərək onun aktuallığını və zəruriliyini vurğuladı. Nəhayət, 2021-ci ilin martında Türkiyənin sədrliyi ilə videoformatda keçirilmiş 14-cü Zirvə Görüşündə bu təşəbbüs reallığa çevrildi - Tədqiqat Mərkəzinin nizamnaməsi imzalandı. Mərkəzin başlıca missiyası iqtisadi tədqiqatlara əsaslanan regional əməkdaşlığın qurulması üçün təşkilata, eləcə də üzv ölkələrə yardım etməkdir.

Ümumiyyətlə, 2021-ci ildə ECO çərçivəsində alınan qərarlar son dərəcə müsbət hadisə kimi dəyərləndirilə bilər. 2021-ci il 28 noyabrda Türkmənistanın paytaxtı Aşqabad şəhərində keçirilən İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının XV Zirvə Toplantısında "Aşqabad fəaliyyət konsensusu" adlı yekun bəyannamə tamamilə ölkəmizin maraqlarına xidmət edir. Sənəddə işğal olunmuş ərazilərin azad edilməsi münasibətilə Azərbaycan Hökumətinə və xalqına təbrik ünvanlanıb. Bunun mehriban qonşuluq münasibətlərinin qurulması yolu ilə Qafqaz regionunda davamlı sülhə və iqtisadi tərəqqiyə yol açacağına inam bildirilib. Həmçinin üzv dövlətlər azad edilmiş ərazilərdə yenidənqurma layihələrinə və işlərinə sərmayə yatırmaq imkanları barəsində çağırış edib. Bundan başqa, ECO-da qəbul edilən hesabatlarda "Zəngəzur dəhlizi" termininin qəbuluna nail olunub ki, bu da rəsmi Bakının uğurlu xarici siyasət yürütməsindən xəbər verir.

Azərbaycan xarici siyasətində ECO-ya üzv ölkələrlə əlaqələrə önəm verməsini Prezident İlham Əliyev çıxışında da bildirib: "Azərbaycan İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının fəal üzvüdür. İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərlə münasibətlərimiz dostluq və qarşılıqlı hörmətə əsaslanır. Biz, həmçinin beynəlxalq platformalarda, o cümlədən İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və Qoşulmama Hərəkatı çərçivəsində İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərlə səmərəli əməkdaşlıq edirik".

Qeyd edək ki, Azərbaycanın enerji və nəqliyyat sahələrində strateji mövqeyə sahib olması ECO-dakı mövqeyini daha da gücləndirib. Ölkənin zəngin təbii sərvətləri, xüsusilə enerji ehtiyatları, habelə əlverişli coğrafi mövqeyi onu təkcə Cənubi Qafqazın deyil, bütövlükdə Avrasiya məkanının aparıcı tranzit və enerji mərkəzlərindən birinə çevirib. Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz xətti və Cənub Qaz Dəhlizi kimi irimiqyaslı layihələr Azərbaycanın bu sahədəki liderliyini açıq şəkildə ortaya qoyur. Həmin layihələr, eyni zamanda İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı coğrafiyasında enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində mühüm rola malikdir. Nəqliyyat sektorunda da Azərbaycan bölgənin qovşağı rolunu oynayır. Ölkəmiz həm Şimal-Cənub, həm də Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizlərində fəal iştirak edir. İnkişaf etmiş logistika infrastrukturunu, müasir liman və dəniz yolu sistemləri sayəsində Azərbaycan region ölkələri ilə yanaşı, Avropa və Asiya-nın iqtisadi bağlantısında əsas körpülərdən birinə çevrilib. Xüsusilə Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu və Orta Dəhliz kimi strateji təşəbbüslər çərçivəsində Azərbaycanın fəallığı danılmazdır.

Son illərdə Azərbaycanın "yaşıl enerji" sahəsində atdığı addımlar rəğbətlə qarşılanır. ECO çərçivəsində həyata keçirilən layihələr sırasında Azərbaycanın təşəbbüskar rolu xüsusi qeyd olunmalıdır. Məhz bu baxımdan son illərdə Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistan arasında enerji sistemlərinin integrasiyasına dair imzalanmış sənəd böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bu əməkdaşlıq regionda alternativ enerji mənbələrinin effektiv istifadəsinə, enerji təhlükəsizliyinin gücləndirilməsinə və dayanıqlı gələcəyin təmin olunmasına xidmət edir. Bununla yanaşı, Bakıda ECO regionu üçün "Təmiz Enerji Mərkəzi"nin yaradılması ilə bağlı aparılan müzakirələr Azərbaycanın bu sahədəki liderliyini açıq şəkildə nümayiş etdirir. Azərbaycanın "yaşıl enerji"yə yönəlik bu baxışı ölkənin beynəlxalq platformalarda qazandığı etimadı daha da möhkəmləndirir və onu regional enerji siyasətində aparıcı mövqeyə yüksəldir.

Musa BAĞIRLI,
"Respublika".